

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Β' ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

**«Αναμόρφωση και τροποποίηση του κωδικοποιημένου νόμου 2190/1920
Περί ανωνύμων εταιρειών - Ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο των οδηγιών
α) 2006/68/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 6ης
Σεπτεμβρίου 2006 και β) 2003/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του
Συμβουλίου της 15ης Ιουλίου 2003»**

Ι. Γενικές παρατηρήσεις

Με το φερόμενο προς συζήτηση και ψήφιση Νοσχ αναμορφώνεται και τροποποιείται ο κωδικοποιημένος νόμος περί ανώνυμων εταιριών. Ο ανωτέρω νόμος, ο οποίος συνιστά την κύρια πηγή του δικαίου της ανώνυμης εταιρίας, έχει τροποποιηθεί επανειλημμένως από τη θέση του σε ισχύ μέχρι σήμερα, άλλοτε μεν προς την κατεύθυνση του εκσυγχρονισμού του θεσμού της ανώνυμης εταιρίας, άλλοτε δε προς την κατεύθυνση της εναρμόνισης της εθνικής νομοθεσίας με το κοινοτικό δίκαιο (βλ., επί παραδείγματι, π.δ. 409/1986 για την προσαρμογή του κ.ν. 2190/1920 προς τις διατάξεις των οδηγιών 68/151/ΕΟΚ, 77/91/ΕΟΚ, 78/660/ΕΟΚ και εν μέρει 83/349/ΕΟΚ κλπ.). Το προτεινόμενο Νοσχ, συμφώνως προς την αιτιολογική έκθεση, εντάσσεται στο πλαίσιο μίας ευρύτερης μεταρρύθμισης και στοχεύει στην αντιμετώπιση προβλημάτων που σχετίζονται με τη λειτουργία της ανώνυμης εταιρίας.

Ειδικότερα, με τις διατάξεις του Α' κεφαλαίου ορίζεται ο σκοπός του Νοσχ (άρθρο 1). Με τις διατάξεις του Β' κεφαλαίου ορίζονται, μεταξύ άλλων, ο χαρακτήρας της ανώνυμης εταιρίας ως αμιγώς κεφαλαιουχικής, η ευθύνη του νομικού προσώπου της εταιρίας ως προς τις εταιρικές υποχρεώσεις και ο απαιτούμενος αριθμός προσώπων για την ίδρυσή της (άρθρο 3), το ελάχιστο περιεχόμενο του καταστατικού και η ευθύνη των ιδρυτών για την αποκατάσταση της ζημίας που τυχόν προκαλείται στην εταιρία ή σε καλόπιστο

τρίτο από παράλειψη υποχρεωτικής διάταξης ή αναγραφή ανακριβών πληροφοριών στο καταστατικό κλπ., εφόσον γνώριζαν ή όφειλαν να γνωρίζουν τις σχετικές πλημμέλειες (άρθρο 4). Επίσης, τροποποιείται η ρύθμιση σχετικώς με την έκδοση προνομιούχων μετοχών και τη μετατροπή τους σε κοινές, παρέχεται δυνατότητα θέσπισης περιορισμών δια του καταστατικού κατά τη μεταβίβαση των ονομαστικών μετοχών και θεσπίζεται υποχρέωση εξαγοράς από την εταιρία των μετοχών μετόχου στον οποίο αυτή αρνείται να εγκρίνει τη μεταβίβαση ρητώς ή δια της παρόδου άπρακτης της προβλεπόμενης προθεσμίας απάντησης, μετά από αίτησή του (άρθρο 5). Περαιτέρω, ορίζεται ότι ο προβλεπόμενος έλεγχος νομιμότητας του αρμόδιου διοικητικού οργάνου κατά τη σύσταση ανώνυμης εταιρίας και την τροποποίηση του καταστατικού της ασκείται επί εταιριών το μετοχικό κεφάλαιο των οποίων υπερβαίνει το ποσό των τριών εκατομμυρίων ευρώ, και θεσπίζονται εγγυήσεις για την ικανοποίηση των απαιτήσεων των εταιρικών πιστωτών σε περίπτωση μείωσης του μετοχικού κεφαλαίου (άρθρο 6. Ως προς την προστασία των πιστωτών, πρβλ. και άρθρο 1 παρ. 9 της Οδηγίας 2006/68/EK). Προβλέπεται θεραπεία της ακυρότητας της εταιρίας υπό προϋποθέσεις και τίθεται προθεσμία άσκησης της σχετικής αγωγής (άρθρο 7). Τροποποιούνται διατάξεις σχετικώς με τα στοιχεία που υποβάλλονται σε δημοσιότητα και τον τρόπο πραγματοποίησής της (άρθρα 8 και 9) και ενσωματώνεται η κοινοτική διάταξη περί υποχρεωτικής αναγραφής των προβλεπόμενων από το κοινοτικό δίκαιο στοιχείων σε όλα τα έγγραφα και στον τυχόν διαδικτυακό τόπο της εταιρίας (άρθρο 10. Πρβλ. άρθρο 1 παρ. 5 της Οδηγίας 2003/58/EK που αντικατέστησε το άρθρο 4 της Οδηγίας 68/151/EOK). Αναμορφώνεται, επίσης, η ρύθμιση περί μεταβίβασης μετοχών, με τη ρητή διάκρισή της αναλόγως προς τον τρόπο έκδοσης των μεταβιβαζόμενων μετοχών ως ονομαστικών ή ανώνυμων, και παρέχεται δυνατότητα κατάργησης της υποχρέωσης της εταιρίας, δια του καταστατικού της, να εκδίδει μετοχικούς τίτλους εφόσον πρόκειται για ονομαστικές μετοχές μη εισηγμένες (άρθρο 13). Επαναπροσδιορίζεται ο τρόπος εκτίμησης των πάγιων περιουσιακών στοιχείων της εταιρίας (άρθρο 14) και ενσωματώνεται η κοινοτική ρύθμιση με την οποία καταργείται η υποχρέωση εξακρίβωσης της αξίας των εταιρικών εισφορών σε είδος κατόπιν γνωμοδότησης επιτροπής εμπειρογνομόνων, υπό προϋποθέσεις, με ταυτόχρονη εξασφάλιση των δικαιωμάτων των μετόχων της μειοψηφίας να απαιτήσουν την εν λόγω εκτίμηση των εισφορών (άρθρο 15. Πρβλ. και άρθρο 1 παρ. 2 της Οδηγίας 2006/68/EK που εισήγαγε το άρθρο 10α στην Οδηγία 77/91/EOK). Τροποποιείται η προθεσμία καταβολής της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου για τις μη εισηγμένες εταιρίες (άρθρο 17), απαγορεύεται η τμηματική καταβολή του κεφαλαίου στις εισηγμένες εταιρί-

ες, μειώνεται στα πέντε έτη ο χρόνος εξόφλησης των οφειλόμενων δόσεων (άρθρο 18), αναμορφώνεται η διαδικασία άσκησης του δικαιώματος προτίμησης των μετόχων της εταιρίας και παρέχεται δυνατότητα στο διοικητικό συμβούλιο, κατόπιν εξουσιοδότησης που χορηγείται με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία από τη γενική συνέλευση, να αποφασίσει την τιμή διάθεσης των νέων μετοχών καθώς και να θεσπίζει πρόγραμμα διάθεσης μετοχών στα μέλη του και στο προσωπικό της εταιρίας (άρθρο 19). Καθιερώνεται η προβλεπόμενη από το κοινοτικό δίκαιο δυνατότητα απόκτησης από την εταιρία δικών της μετοχών με τήρηση των προϋποθέσεων που τάσσει η σχετική κοινοτική ρύθμιση (άρθρο 21. Πρβλ. άρθρα 19-22 της Οδηγίας 77/91/ΕΟΚ, όπως ισχύουν), παρέχεται δυνατότητα πραγματοποίησης ορισμένων συναλλαγών της εταιρίας με τρίτους (προκαταβολές, χορήγηση δανείων, παροχή εγγυήσεων) για την απόκτηση μετοχών της από αυτούς υπό την τήρηση προϋποθέσεων (άρθρο 22. Πρβλ. άρθρα 23 και 23α της ανωτέρω Οδηγίας, όπως ισχύουν), θεσπίζεται δυνατότητα απόκτησης όπως και ενεχύρασης μετοχών της μητρικής εταιρίας από θυγατρική της, στις περιπτώσεις που επιτρέπεται και η απόκτηση ιδίων μετοχών (άρθρο 23), και εισάγεται η δυνατότητα αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου με την έκδοση εξαγοράσιμων μετοχών υπό την τήρηση προϋποθέσεων (άρθρο 24).

Με τις διατάξεις του Γ΄ κεφαλαίου ρυθμίζονται, μεταξύ άλλων, ζητήματα εκλογής των μελών του διοικητικού συμβουλίου, συνέχισης της διαχείρισης και εκπροσώπησης της εταιρίας από τα εναπομείναντα μέλη (άρθρο 25) και παράταση της θητείας των μελών του (άρθρο 26). Ορίζεται, περαιτέρω, ότι περιορισμοί της εξουσίας του διοικητικού συμβουλίου από το καταστατικό ή απόφαση της γενικής συνέλευσης δεν αντιτάσσονται στους τρίτους, ακόμη και αν δεν είναι καλόπιστοι (άρθρο 29. Βλ. αντίθεση της ισχύουσας ρύθμισης του άρθρου 22 παρ. 2 του κ.ν. 2190/1920 προς το άρθρο 9 παρ. 2 της Οδηγίας 68/151/ΕΟΚ, που ρητώς προβλέπει ότι οι υπερβάσεις περιορισμών ουδέποτε μπορούν να αντιταχθούν στους τρίτους). Επιτρέπεται, επίσης, κατ' εξαίρεση και υπό προϋποθέσεις, η παροχή εγγυήσεων ή άλλων ασφαλειών υπέρ των μελών του διοικητικού συμβουλίου και άλλων ρητώς οριζόμενων προσώπων (άρθρο 33).

Με τις διατάξεις του Δ΄ κεφαλαίου ρυθμίζονται, μεταξύ άλλων, ζητήματα σχετικά με τη σύγκληση της γενικής συνέλευσης (άρθρα 34-35), τη διαδικασία λήψης αποφάσεων (άρθρα 37-40), τις εξαιρούμενες από την αποκλειστική της αρμοδιότητα αποφάσεις (άρθρο 41), την ακυρωσία, την ακυρότητα και το ανυπόστατο αποφάσεων της γενικής συνέλευσης (άρθρα 42, 43 και 44). Σημειώνεται ότι ορισμένα θέματα αυτού του κεφαλαίου του Νσχ ρυθμίζονται από την προσφάτως εκδοθείσα Οδηγία 2007/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού

Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2007 σχετικά με την άσκηση ορισμένων δικαιωμάτων από μετόχους εισηγμένων εταιριών, οι οποίοι έχουν δικαίωμα ψήφου σε γενικές συνελεύσεις εταιριών με καταστατική έδρα σε κράτος μέλος και των οποίων οι μετοχές έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε οργανωμένη αγορά, εγκατεστημένη ή λειτουργούσα σε κράτος μέλος (ΕΕ L 184/14.7.2007, σ. 0017–0024), με ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο το αργότερο μέχρι την 3.8.2009. Η ανωτέρω κοινοτική ρύθμιση στοχεύει στην εξασφάλιση της ανεμπόδιστης άσκησης των δικαιωμάτων των μετόχων εισηγμένων εταιριών (βλ., ενδεικτικώς, άρθρο 5, δημοσίευση πρόσκλησης γενικής συνέλευσης και ελάχιστο περιεχόμενο, άρθρο 7, προϋποθέσεις για τη συμμετοχή και την ψηφοφορία στη γενική συνέλευση, άρθρο 8, συμμετοχή στη γενική συνέλευση με ηλεκτρονικά μέσα, άρθρο 9, δικαίωμα υποβολής ερωτήσεων, άρθρο 10, ψήφος μέσω πληρεξουσίου, άρθρο 12, ψήφος δι' αλληλογραφίας).

Με τις διατάξεις των επόμενων κεφαλαίων του Νσχ τροποποιείται, μεταξύ άλλων, το ισχύον καθεστώς σχετικά με τη διενέργεια του τακτικού ελέγχου των ανώνυμων εταιριών (Ε' κεφάλαιο, άρθρα 45-46), τα δικαιώματα της μειοψηφίας των μετόχων (άρθρα 47-50) και το όριο ως προς το σύνολο του ισολογισμού και τον καθαρό κύκλο εργασιών προκειμένου περί συνοπτικής δημοσίευσης ισολογισμού (ΣΤ' κεφάλαιο, άρθρο 52), ρυθμίζεται λεπτομερώς η λύση της εταιρίας με δικαστική απόφαση μετά από αίτηση οιοδήποτε έχοντος έννομο συμφέρον ή μετά από αίτηση των μετόχων (Ζ' κεφάλαιο, άρθρα 55-57) και θεσπίζονται ρυθμίσεις σχετικά με τον τρόπο διενέργειας της εκκαθάρισης της εταιρίας (άρθρο 58). Καθιερώνεται η δυνατότητα εξαγοράς των μετοχών της μειοψηφίας από την εταιρία και τον πλειοψηφούντα μέτοχο (άρθρα 59-61), προβλέπεται η δυνατότητα μετατροπής της ανώνυμης εταιρίας σε ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη (Ι' κεφάλαιο, άρθρο 66), τέλος, θεσπίζονται ρυθμίσεις σχετικά με τη συγχώνευση ανώνυμων εταιριών με απορρόφηση (ΙΑ' κεφάλαιο, άρθρα 67-73), με σύσταση νέας εταιρίας (ΙΒ' κεφάλαιο, άρθρο 74) καθώς και σχετικά με τη διάσπαση ανώνυμης εταιρίας με απορρόφηση (ΙΓ' κεφάλαιο, άρθρα 75-77).

Σημειώνεται ότι σε πολλά άρθρα του υπό εξέταση Νσχ γίνεται αναφορά σε ανώνυμες εταιρίες με «μετοχές εισηγμένες σε χρηματιστήριο» (βλ., ενδεικτικώς, άρθρα 16, 17, 18, 34, 35, 37, 50, 57, 59). Παρατηρείται ότι το χρηματιστήριο, ως έννοια διαφορετική από αυτή της οργανωμένης αγοράς (βλ. σχετικά άρθρο 1 του ν. 3152/2003), εγκαταλείπεται πλέον από την πρόσφατη κοινοτική νομοθεσία (Οδηγία 2004/39/ΕΚ για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων), λόγος, εξ άλλου, για τον οποίο στο Νσχ υπό τον τίτλο «Αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και άλλες διατάξεις» με το οποίο ενσω-

ματώνεται η ανωτέρω Οδηγία, αφενός γίνεται μνεία αποκλειστικώς σε «οργανωμένη αγορά» και «διαχειριστή αγοράς» και αφετέρου καταργούνται οι σχετικές διατάξεις του ν. 3152/2003, στις οποίες γινόταν αναφορά στην ίδρυση και λειτουργία χρηματιστηρίων. Εν όψει των ανωτέρω, θα ήταν ίσως σκόπιμο ο όρος «χρηματιστήριο» να αντικατασταθεί από τον όρο «οργανωμένη αγορά», και η φράση «εταιρίες με μετοχές εισηγμένες σε χρηματιστήριο» από τη φράση «εταιρίες των οποίων οι μετοχές έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε οργανωμένη αγορά».

II. Παρατηρήσεις επί των επιμέρους άρθρων

1. Άρθρο 3

Με τις προτεινόμενες διατάξεις, που αντικαθιστούν και συμπληρώνουν το άρθρο 1 του κ.ν. 2190/1920, προβλέπεται, μεταξύ άλλων, ότι στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 7β υπόκειται και η συγκέντρωση όλων των μετοχών της ανώνυμης εταιρίας σε ένα πρόσωπο, οπότε αυτή καθίσταται μονοπρόσωπη. Η ρύθμιση αυτή επιβάλλεται, όπως, εξ άλλου, αναφέρεται και στην αιτιολογική έκθεση, από τις διατάξεις του άρθρου 6 της Οδηγίας 89/667/ΕΟΚ, σύμφωνα με το οποίο «Όταν ένα κράτος _έλος επιτρέπει τη μονοπρόσωπη εταιρεία (...) και στην περίπτωση της ανώνυμης εταιρείας, ισχύουν οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας». Συμφώνως δε προς το άρθρο 3 της ανωτέρω Οδηγίας «Όταν η εταιρεία καθίσταται μονοπρόσωπη λόγω της συγκέντρωσης όλων των μεριδίων σε ένα _όνο πρόσωπο, η ένδειξη του γεγονότος αυτού καθώς και η ταυτότητα του μοναδικού εταίρου πρέπει είτε να τεθεί στον φάκελο ή να καταχωρηθεί σε μητρώο της εταιρείας κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφοι 1 και 2 της οδηγίας 68/151/ΕΟΚ, είτε να καταχωρηθεί σε μητρώο που τηρείται από την εταιρεία και το οποίο δύναται να συμβουλευέται το κοινό». Από τη διατύπωση της προτεινόμενης διάταξης δεν είναι απολύτως σαφές εάν η θεσπιζόμενη υποχρέωση δημοσιότητας θα εφαρμόζεται και στις ήδη υφιστάμενες ανώνυμες εταιρίες των οποίων οι μετοχές ανήκουν σε ένα πρόσωπο, περίπτωση κατά την οποία θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο να προβλεφθεί προθεσμία εντός της οποίας οι εταιρίες αυτές θα πρέπει να προβούν στις σχετικές διατυπώσεις δημοσιότητας. Με την προαναφερθείσα Οδηγία 89/667/ΕΟΚ, το χρονικό αυτό διάστημα είχε προσδιορισθεί σε ένα έτος από την καταληκτική προθεσμία ενσωμάτωσης.

Περαιτέρω, παρατηρείται ότι η διαπίστωση από την εταιρία του γεγονότος της συγκέντρωσης του συνόλου των ανώνυμων μετοχών της σε ένα πρόσωπο δεν είναι πάντοτε απολύτως ευχερής. Αυτό, εν όψει αφενός του ότι για τη μεταβίβασή τους δεν απαιτείται καταχώρηση σε τηρούμενο από την εταιρία βιβλίο (βλ. και άρθρο 8β§5 του κ.ν. 2190/1920, όπως τροποποιείται με το

άρθρο 13 του Νσχ) και, αφετέρου, ότι με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων που ισχύουν για εταιρίες των οποίων οι μετοχές έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε οργανωμένη αγορά (βλ. ενδεικτικώς ν. 3556/2007), δεν υφίσταται σήμερα, αλλά ούτε και θεσπίζεται με το υπό εξέταση Νσχ, γενική υποχρέωση σχετικής ενημέρωσης της εταιρίας ή της εποπτεύουσας Αρχής για το πρόσωπο που συγκεντρώνει το σύνολο των μετοχών ανώνυμης εταιρίας.

2. Άρθρο 5

Με την προτεινόμενη παράγραφο 2, που αντικαθιστά, μεταξύ άλλων, και την παράγραφο 2 του άρθρου 3 του κ.ν. 2190/1920, προβλέπεται η δυνατότητα έκδοσης προνομιούχων μετοχών με προτεραιότητα συμμετοχής στα κέρδη από ορισμένη εταιρική δραστηριότητα (tracking shares). Ως προς τη δυνατότητα αυτή επισημαίνεται η ενδεχόμενη δυσχέρεια προσδιορισμού, από λογιστικής πλευράς, της συμμετοχής των εσόδων από μια συγκεκριμένη εταιρική δραστηριότητα στα ολικά αποτελέσματα εκμετάλλευσης και τα καθαρά κέρδη της εταιρίας, ακόμη και στις περιπτώσεις που η δραστηριότητα αυτή παρακολουθείται ως αυτοτελής κλάδος στα βιβλία της εταιρίας. Περαιτέρω, παρατηρείται ότι, συμφώνως προς το άρθρο 44α του κ.ν. 2190/1920 και τους ισχύοντες λογιστικούς κανόνες, και αν ακόμη μια συγκεκριμένη εταιρική δραστηριότητα είναι κερδοφόρα για την εταιρία, πλην όμως οι λοιπές της δραστηριότητες εμφανίζουν ζημιές ή υφίστανται ζημιές προηγούμενων χρήσεων, τα συγκεκριμένα κέρδη θα πρέπει να συμψηφισθούν με τις ζημιές αυτές και δεν θα μπορούν να διανεμηθούν στους κατόχους των προνομιούχων μετοχών.

3. Άρθρο 6

Με την προτεινόμενη παράγραφο 3 προστίθεται νέα παράγραφος 2β στο άρθρο 4 του κ.ν. 2190/1920 με την οποία ορίζεται ότι σε «μετατροπές, συγχωνεύσεις και διασπάσεις» ανώνυμων εταιριών θα ασκείται έλεγχος νομιμότητας πριν από την καταχώρησή τους στο Μητρώο, ακόμη και αν το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας δεν υπερβαίνει τα 3.000.000 ευρώ. Προς αποφυγή ερμηνευτικών αμφισβητήσεων θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο να διευκρινισθεί εάν η ανωτέρω ρύθμιση θα καταλαμβάνει και τους «καταχρηστικούς» εταιρικούς μετασχηματισμούς που προβλέπονται στο ν.δ. 1297/1972 και τους ν. 2166/1993 και ν. 2578/1998.

4. Άρθρο 13

Οι προτεινόμενες διατάξεις, που αντικαθιστούν το άρθρο 8β του κ.ν. 2190/1920, ρυθμίζουν θέματα έκδοσης μετοχικών τίτλων και μεταβίβασης μετοχών. Καθόσον αφορά τον τρόπο μεταβίβασης των μετοχών, οι προτεινόμενες ρυθμίσεις επαναλαμβάνουν, κατ' ουσίαν, τα μέχρι σήμερα ισχύοντα στο πλαίσιο του κ.ν. 2190/1920. Συγκεκριμένως, προβλέπεται ότι οι ανώνυμες μετοχές μεταβιβάζονται συμφώνως προς τις διατάξεις που διέπουν τη μεταβίβαση κινητών πραγμάτων (ΑΚ 1034 επ.), ήτοι με συμφωνία των μερών και παράδοση των μετοχικών τίτλων, ενώ οι ονομαστικές μετοχές, με εγγραφή σε ειδικό βιβλίο της εταιρίας.

Η μεταβίβαση μετοχών ανώνυμων εταιριών, πέραν του κ.ν. 2190/1920, ρυθμίζεται σήμερα και από το άρθρο 79§4 του ν. 2238/1994 με τον οποίο κυρώθηκε ο Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος, που προστέθηκε με το άρθρο 15§3 του ν. 2459/1997, συμφώνως προς το οποίο «η μεταβίβαση (...) ονομαστικών ή ανώνυμων μετοχών μη εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών πραγματοποιείται αποκλειστικώς με συμβολαιογραφικό έγγραφο ή με ιδιωτικό έγγραφο θεωρημένο από τον προϊστάμενο της οικείας Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας. Απόκτηση τέτοιων μετοχών κατά παράβαση της διάταξης του προηγούμενου εδαφίου θεωρείται άκυρη και δεν παράγει κανένα έννομο αποτέλεσμα υπέρ αυτού που τις αποκτά (...)». Στην πράξη, επομένως, και δεδομένου αφενός ότι η προαναφερθείσα διάταξη είναι μεταγενέστερη (ισχύς από 18-2-1997) αυτών του άρθρου 8β του κ.ν. 2190/1920 και του άρθρου 1034 του Αστικού Κώδικα και αφετέρου ότι με το άρθρο 15§4 του ν. 2459/1997 ορίζεται ότι «κάθε άλλη διάταξη γενική ή ειδική που αντίκειται στις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου καταργείται», η κατάρτιση συμβολαιογραφικής πράξης ή ιδιωτικού εγγράφου θεωρημένου από τη φορολογική Αρχή αποτελεί σήμερα συστατικό τύπο για τη μεταβίβαση μετοχών (contra ΜονΠρ/ων 3541/2006, πρβλ. ΕφΑθ 2807/2005, 5153/2000).

Λαμβανομένου υπόψη ότι η προτεινόμενη ρύθμιση, μετά την ψήφισή της, θα είναι μεταγενέστερη αυτής του άρθρου 79§4 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, δημιουργείται προβληματισμός ως προς το εάν καταργεί σιωπηρώς τον ισχύοντα σήμερα συστατικό τύπο, με επαναφορά στο προηγούμενο καθεστώς του ατύπου της μεταβίβασης μετοχών (πλην της καταχώρισης στο ειδικό βιβλίο προκειμένου περί ονομαστικών μετοχών σε ό,τι αφορά το έγκυρο της μεταβίβασης έναντι της εταιρίας). Θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι, κατ' ουσίαν, η προτεινόμενη διάταξη δεν θα πρέπει να θεωρηθεί μεταγενέστερη αυτής του άρθρου 79§4 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, εφόσον, όπως ήδη αναφέρθηκε, ως προς το θέμα της μεταβίβασης των μετοχών, στην ουσία, δεν θεσπίζει νέα ρύθμιση, αλλά επαναλαμβάνει τις ισχύ-

ουσες και σήμερα στο πλαίσιο του κ.ν. 2190/1920 διατάξεις. Από την άλλη πλευρά, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι οι ρυθμίσεις αυτές του κ.ν. 2190/1920 και του ΑΚ 1034 ως προς τη μεταβίβαση μετοχών, γενομένου δεκτού ότι είχαν καταργηθεί με το προαναφερθέν άρθρο 15§4 του ν. 2459/1997, επανέρχονται σε ισχύ με τις προτεινόμενες διατάξεις, θα κατισχύουν δε, ως μεταγενέστερες, του άρθρου 79§4 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος.

Σημειώνεται ότι η ρύθμιση του άρθρου 78§11 του Νσχ, συμφώνως προς την οποία «φορολογικές διατάξεις που ρυθμίζουν θέματα διεπόμενα και από τον παρόντα νόμο δεν θίγονται», δεν τυγχάνει εφαρμογής εν προκειμένω δεδομένου ότι η ρύθμιση του άρθρου 79§4 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος ναι μεν είναι ενταγμένη σε φορολογικό νόμο, πλην όμως δεν συνιστά φορολογική διάταξη, αφού ρυθμίζει θέμα εταιρικού δικαίου. Εν όψει των ανωτέρω, και προς αποφυγή ερμηνευτικών αμφισβητήσεων, θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο να ρυθμισθεί ρητώς το ζήτημα αυτό.

5. Επί του άρθρου 14

Εκ παραδρομής αναφέρεται στην παράγραφο 2 της προτεινόμενης διάταξης ότι αντικαθίσταται το τέταρτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του κ.ν. 2190/1920, ενώ πρόκειται για το πέμπτο εδάφιο του νόμου.

Περαιτέρω, με την παράγραφο 3 που αντικαθιστά την παράγραφο 4 του άρθρου 9 του κ.ν. 2190/1920 ορίζεται ότι «η εκτίμηση που γίνεται κατά το παρόν άρθρο μπορεί (...) να γίνει (...) από δύο ορκωτούς ελεγκτές-λογιστές ή, κατά περίπτωση, από δύο εκτιμητές του Σώματος Ορκωτών Εκτιμητών.» Θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμη η διαγραφή των λέξεων «κατά περίπτωση» δεδομένου ότι ερμηνευτικώς θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι η ανάθεση της εκτίμησης σε ορκωτούς ελεγκτές ή στο Σώμα Ορκωτών Εκτιμητών θα γίνεται κατά περίπτωση αναλόγως του είδους του προς εκτίμηση περιουσιακού στοιχείου.

6. Επί του άρθρου 23

Εκ παραδρομής ορίζεται ότι «Κατά παρέκκλιση της παραγράφου 3» επιτρέπεται απόκτηση μετοχών της μητρικής από τη θυγατρική εταιρία, όπως και η ενεχύρασή τους, ενώ πρόκειται για παρέκκλιση από την, τροποποιούμενη δια του παρόντος, παράγραφο 1 του άρθρου 17 του κ.ν. 2190/1920, η οποία θεσπίζει την απαγόρευση απόκτησης μετοχών της μητρικής εταιρίας από τη θυγατρική καθώς και την ενεχύρασή τους, η δε τροποποιούμενη παράγραφος 3 αναφέρεται στην αναστολή των δικαιωμάτων που απορρέουν από τις μετοχές των τροποποιούμενων παραγράφων 2 και 2α του άρθρου 17 του κ.ν. 2190/1920.

7. Επί του άρθρου 33

Με τις προτεινόμενες διατάξεις, που αντικαθιστούν το άρθρο 23α του κ.ν. 2190/1920, ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι η άδεια για τη σύναψη συμβάσεων της εταιρίας με πρόσωπα της παραγράφου 5 (μέλη του διοικητικού συμβουλίου και πρόσωπα που ασκούν έλεγχο στην εταιρία και συγγενείς αυτών) μπορεί να παρασχεθεί και μετά τη σύναψη της σύμβασης, εκτός εάν στην απόφαση αντιταχθούν μέτοχοι που εκπροσωπούν τουλάχιστον το ένα εικοστό του εκπροσωπούμενου στη συνέλευση μετοχικού κεφαλαίου. Ενδεχομένως, θα ήταν σκόπιμο να προβλεφθεί αν η προτεινόμενη ρύθμιση θα ισχύει και για συμβάσεις που έχουν συναφθεί πριν από την έναρξη ισχύος του Νσχ, δεδομένου ότι το θέμα αυτό δεν ρυθμίζεται ρητώς στο άρθρο 78 του Νσχ.

8. Επί του άρθρου 35

Με την προτεινόμενη διάταξη εισάγεται νέα παράγραφος 2α στο άρθρο 26 του κ.ν. 2190/1920, με την οποία ορίζεται ότι «(...) το καταστατικό μπορεί να προβλέπει α) ότι η δημοσίευση [της πρόσκλησης των μετόχων σε γενική συνέλευση] σύμφωνα με την παράγραφο 1 μπορεί να περιορίζεται σε μια ημερήσια πολιτική εφημερίδα της Αθήνας (...)». Επειδή στην παράγραφο 1 του άρθρου 26 του κ.ν. 2190/1920 γίνεται απλώς ονομαστική αναφορά της δημοσίευσης της πρόσκλησης, η οποία ρυθμίζεται εν συνεχεία αναλυτικώς στην παράγραφο 2 του άρθρου, σκόπιμο θα ήταν, ενδεχομένως, η προτεινόμενη διάταξη να παραπέμπει στην παράγραφο 2.

9. Επί του άρθρου 46

Με τις προτεινόμενες διατάξεις αντικαθίσταται το άρθρο 36α του κ.ν. 2190/1920 και ρυθμίζεται το θέμα του ελέγχου της εταιρίας από μη ορκωτούς ελεγκτές-λογιστές.

Στο πρώτο εδάφιο της προτεινόμενης παραγράφου 3 θα ήταν σκόπιμο, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, είτε να διαγραφούν οι λέξεις «α' τάξεως» είτε το εδάφιο αυτό να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Στην περίπτωση των παραγράφων 1 και 2, αν δεν έχει προβλεφθεί ο διορισμός ορκωτού ελεγκτή-λογιστή, ο έλεγχος διενεργείται από ελεγκτές πτυχιούχους ανωτάτων σχολών που έχουν άδεια άσκησης οικονομολογικού επαγγέλματος από το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος και άδεια άσκησης επαγγέλματος λογιστή-φοροτεχνικού α' τάξεως.»

10

10. Επί του άρθρου 48 παρ. 3

Για λόγους νομοτεχνικής πληρότητας θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο να προστεθούν στην προτεινόμενη διάταξη, οι λέξεις «τον έλεγχο» μετά από τις λέξεις «να ασκούν» και πριν από τις λέξεις «δια των αρμοδίων υπαλλήλων της παραγράφου 3 του παρόντος».

11. Επί του άρθρου 57

Για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας θα ήταν ίσως σκόπιμο να αναδιατυπωθεί ως εξής η προτεινόμενη παράγραφος 8: «Η αγωγή για λύση της εταιρείας και η απόφαση που διατάσσει τη λύση της δημοσιεύονται σύμφωνα με το άρθρο 7β.» ή «Η αγωγή για λύση της εταιρείας και η απόφαση που διατάσσει τη λύση της καταχωρούνται στο Μητρώο και δημοσιεύονται, σύμφωνα με το άρθρο 7β.»

12. Επί των άρθρων 60 και 61

Με τις προτεινόμενες διατάξεις προστίθενται νέα άρθρα 49α και 49β στον κ.ν. 2190/1920. Για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας θα ήταν ίσως σκόπιμο να αναδιατυπωθεί ως εξής το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 των προτεινόμενων νέων άρθρων: «Με την επιφύλαξη των διατάξεων για τη δημόσια πρόταση αγοράς κινητών αξιών, εάν ένας μέτοχος απέκτησε μετά την ίδρυση της εταιρείας και διατηρεί μετοχές που αντιστοιχούν τουλάχιστον στο ενενήντα πέντε τοις εκατό (95%) του μετοχικού κεφαλαίου της (...)».

Περαιτέρω, θα ήταν ίσως σκόπιμο να διευκρινισθεί εάν οι προτεινόμενες διατάξεις θα ισχύουν και σε περιπτώσεις που κατά την έναρξη ισχύος του νόμου έχει ήδη παρέλθει πενταετία από την απόκτηση του 95% των μετοχών από έναν μέτοχο και, ενδεχομένως, να θεσπισθεί μεταβατική περίοδος άσκησης του σχετικού δικαιώματος μετά την έναρξη ισχύος του Νσχ.

13. Επί του άρθρου 61

Με την παράγραφο 5 του προτεινόμενου νέου άρθρου 49γ του κ.ν. 2190/1920 προβλέπεται ότι από την ημερομηνία της τελευταίας δημοσίευσης ή καταχώρισης της δημόσιας δήλωσης για την απόκτηση του συνόλου των μετοχών από τον μέτοχο που κατέχει άνω του 95% των μετοχών της εταιρίας, οι μετοχές των μειοψηφούντων μετόχων περιέρχονται αυτοδικαίως στον πλειοψηφούντα μέτοχο και οι μειοψηφούντες μέτοχοι δικαιούνται να εισπράξουν αμέσως το αντάλλαγμα. Στο πλαίσιο της ανωτέρω ρύθμισης θα ήταν ίσως σκόπιμο να προβλεφθεί διαδικασία παρακράτησης και απόδοσης του αναλογούντος φόρου μεταβίβασης μετοχών (άρθρο 13§2 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος) από τον πλειοψηφούντα μέτοχο εν όψει του

ότι η ισχύουσα διαδικασία απόδοσης του ανωτέρω φόρου προβλέπει την καταβολή του από τον μεταβιβάζοντα μέτοχο με σύμπραξη (δια της συνυπογραφής της οικείας φορολογικής δήλωσης) του αποκτώντος μετόχου.

Αθήνα, 23 Ιουλίου 2007

Οι εισηγητές
Γεώργιος Φωτόπουλος
Γεωργία Μακροπούλου
Ειδικοί επιστημονικοί συνεργάτες

Ο Προϊστάμενος του Τμήματος
Ευρωπαϊκών Μελετών
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Επ. Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Ο προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Αν. Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών